

...

Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság

5.Bhar.115/2021/19. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a helységnevélen, a 2022. január 14. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette az alábbi

Í T É L E T E T:

A rablás büntette miatt Terhelt1 és társa ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Balassagyarmati Törvényszék – helyesen mint másodfokú bíróság - 2021. január 20. napján kihirdetett 14.Bf. 54/2020/44. számú ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában megváltoztatja.

Terhelt1 I.r. vádlott feltételes szabadságra bocsátásának legkorábbi időpontját érintő rendelkezésből mellőzi a legkevesebb 3 (három) hónap tartamra utalást.

Terhelt2 II.r. vádlott feltételes szabadságra bocsátásának a másodfokú bíróság által meghatározott időpontja e kedvezmény legkorábbi napja, egyúttal e rendelkezésből mellőzi a legkevesebb 3 (három) hónap tartamra utalást.

A vádlott által házi őrizetben töltött időt akként számítja be a kiszabott szabadságvesztésbe, hogy 4 (négy) nap házi őrizetben töltött idő felel meg egy napi szabadságvesztésnek.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 47.936 (negyvennyolcezer-kilencszázharminchat) forint bűnügyi költségből 21.486 (huszonegyezer-négyszáznyolcvanhat) forintot Terhelt1 I.r. vádlott, 27.450 (huszonhétézer-négyszázötven) forintot Terhelt2 II.r. vádlott köteles az államnak külön-külön megfizetni.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek helye nincs.

INDOKOLÁS

[1] A Pásztói Járási Ügyészség a 2017. december 15. napján előterjesztett B.502/2017/9-I. számú vádiratában Terhelt1 I. rendű és Terhelt2 II. rendű vádlottakkal szemben a Btk. 365.§ (1) bekezdés a) pontjába ütköző társtettesként elkövetett rablás büntette miatt emelt vádat.

[2] A Pásztói Járásbíróság a 2018. július 4. napján kihirdetett B.131/2017/51. számú ítéletével Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. vádlottakat felmentette az ellenük társtettesként elkövetett, a Btk. 365. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző rablás büntette miatt emelt vád alól. Rendelkezett a bűnjelekről és megállapította, hogy a bűnügyi költséget az állam viseli.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az eljárás során nem nyert kétséget kizáróan bizonyítást, hogy Terhelt1 I.r. vádlott Terhelt2 II.r. vádlott jelenlétében jogtalan haszonszerzés érdekében sértett1 sértettet a pénze átadására szólította fel, majd a pénz átadása érdekében a sértettet két kézzel, tenyérrel mellkason lökte, miként az sem, hogy Terhelt2 II.r. vádlott azzal fenyegette meg sértett1t, hogy ha nem adja át a pénzét, akkor megveri.

[4] Az ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést a vádlottak felmentése miatt, bűnösségük megállapítása és büntetés kiszabása végett.

[5] A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság az ügyben kitűzött nyilvános ülésén bizonyítás felvételét rendelte el és az ügy elbírálását tárgyalásra utalta, melyre tanúként idézte sértett1t - a felkutatására tett intézkedések eredményétől függően -, valamint tanú5t is, akik azonban szabályszerű idézés ellenére nem jelentek meg.

[6] A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2019. június 17. napján kihirdetett 14.Bf.177/2018/27. számú végzésével a Pásztói Járásbíróság B. 131/2017/51. számú ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasította, egyidejűleg – a felderítetlenségi okok megjelölését követően - iránymutatást adott a megismételt eljárásra.

[7] A végzés ellen ezúttal annak kihirdetésekor a védők, valamint Terhelt2 II.r. vádlott jelentett be fellebbezést.

[8] Az ennek folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a 2020. február 12. napján tartott tanácsülésen a fellebbezéseket alaposnak találta és a 3.Hkf.316/2019/12. számú végzésében a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 2019. június 17. napján kelt 14.Bf.177/2018/27. számú végzését hatályon kívül helyezte, és a Balassagyarmati Törvényszéket a másodfokú eljárás lefolytatására utasította.

[9] Indokolásának lényege szerint a másodfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az elsőfokú ítélet hiányosságai abból fakadnak, miszerint az elsőfokú bíróság a bizonyítást nem folytatta le hiánytalanul, alapvető fontosságú bizonyítékokat (kamerafelvételeket) nem tett közvetlenül a bizonyítás tárgyává, amelyek – illetve az azokból levonható ténybeli következtetések – a sértett és a vádlottak által elmondottak valóságát a cselekmény időpontjára, helyszínére, a találkozás megtörténtére vonatkozóan objektív módon támaszthaták volna alá, vagy cáfolhatták volna. A sértett nyomozati vallomását figyelembe véve állapított meg tényeket a tényállásban, azonban a sértett tárgyaláson történő meghallgatása érdekében nem vette igénybe azokat az eljárási eszközöket, amelyek eredményeként a tárgyaláson tanúként ki tudta volna hallgatni, vallomását össze tudta volna vetni nyomozati vallomásával, valamint a vádlottak és a tárgyaláson kihallgatott tanúk vallomásával. A sértett tárgyaláson történő meghallgatásának hiánya - csakúgy, mint tanú5 tárgyaláson történő tanúkénti kihallgatásának elmaradása - azt eredményezte, hogy formálisan ugyan folytatott bizonyítást az elsőfokú bíróság, azonban releváns kérdések tisztázatlanok, ellentmondások feloldatlanok maradtak. E hiba valójában a már beszerzett és rendelkezésre álló bizonyítékok lehetséges és szükséges ellenőrzésének elmulasztására vezethető vissza, következésképpen csupán a tényállás részleges megalapozatlanságát eredményezte, így a Balassagyarmati Törvényszék hivatkozása a Be. 610. § (1) bekezdésében meghatározott hatályon kívül helyezési okra – azaz az indokolási kötelezettség elmulasztására - nem volt helytálló. A hatályon kívül helyező határozat voltaképpen a részleges megalapozatlanság kiküszöbölésére hívta fel a másodfokú bíróságot.

[10] A megismételt másodfokú eljárásban a törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság relatív eljárási szabálysértést valósított meg azáltal, hogy nem tett meg minden szükséges intézkedést sértett1 sértett tárgyaláson történő meghallgatása érdekében, továbbá tanú5 tárgyaláson történő tanúkénti kihallgatásának, valamint a kamerafelvételek tárgyalás anyagává tételének elmaradásával. Ezek az eljárási szabálysértések az ítélet részleges felderítetlenségét eredményezték. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló valamennyi bizonyíték egyenkénti és az egyéb bizonyítékok tükrében történő teljes körű, a logika szabályainak megfelelő értékelésének és ellenőrzésének elmulasztása okán nem került abba a helyzetbe, hogy az ellentmondásokat feloldja, miáltal a tényállás ténybeli és jogi elbírálása, a büntetőjogi főkérdések szempontjából releváns kérdések tisztázatlanok maradtak.

[11] Az elsőfokú bíróság a fentiekkel összefüggően a megállapított tényekből további tényekre is helytelenül következtetett. Abból ugyanis, hogy a cím25 úti temető bejárata felett kihelyezett kamera a bűncselekményt nem rögzítette, sőt annak felvételein a vádlottak és a sértett sem volt látható, még nem következik okszerűen, hogy a vád tárgyává tett bűncselekményt nem a vádlottak követték el.

[12] A fentiek okán az ítéleti tényállást a Be. 592. § (2) bekezdés b) és d) pontjaiban meghatározott okokból részlegesen megalapozatlannak találta, melyet a Be. 593. § (1)

bekezdésének c) pontjában írottak szerint, részben az iratok tartalma és a mérlegeléssel elfogadott bizonyítási adatok alapján, részben pedig a másodfokú bíróság által felvett bizonyítással látott kiküszöbölhetőnek, ennek érdekében pedig tárgyalást tűzött ki a Be. 600. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltak szerint.

[13] A megismételt másodfokú eljárásban megtartott fellebbezési tárgyaláson a törvényszék ismételten kihallgatta a vádlottakat, sértett1 tanú felkutatása érdekében megtett eredménytelen intézkedések után ismertetéssel tette a bizonyítás anyagává a sértett nyomozás során tett vallomásait, kihallgatta fk. tanú5t, továbbá - ügyészi indítványra - ismételten ismertette a nyomozati iratok 61. oldaláról a 12030/2859/2017. id. számú hivatalos feljegyzést, a 65. oldaláról tanú2 tanúnak a központi segélyhívóhoz 2017. július 29-én 17 óra 40 perckor tett telefonos bejelentéséről készült 1230/472-66/2017.bü. számú leíratot, a 67. oldalról az 12030/472-10/2017.bü. számú rendőri jelentést, továbbá megtekintette a bűnjelként lefoglalt térfigyelő és biztonsági kamera felvételeket és – azokhoz, valamint az 1. számú tanú vallomásához kapcsolódóan, szintén ügyészi indítványra - ismételten ismertette a nyomozati iratok 93. oldalán lefűzött 12030/472/2017.bü. számú rendőri jelentést is, továbbá ismét a vádlottak elé tárta a nyomozati iratok 99-101. oldalain lefűzött A/3-as méretű térképet.

[14] Mindezek után a 2021. január 20. napján kihirdetett 14.Bf.54/2020/44. számú ítéletével a Pásztói Járásbíróság 2018. július 4. napján kihirdetett B.131/2017/51. számú ítéletét mindkét vádlott vonatkozásában megváltoztatta, és Terhelt1 I.r. valamint Terhelt2 II.r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett rablás büntetében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont]. Ezért Terhelt1 I.r. vádlottat 3 év szabadságvesztésre és 3 év közügyektől eltiltásra, Terhelt2 II.r. vádlottat 3 év 6 hónap szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata mindkét vádlott esetén börtön, és abból Terhelt1 I.r. vádlott legkorábban a büntetése 2/3 részének, de legkevesebb 3 hónapnak a kitöltését követő nap bocsátható feltételes szabadságra. Terhelt2 II.r. vádlott esetében is börtön fokozatot állapított meg (de a feltételes szabadság legkorábbi időpontjára utalás elmaradt). Rendelkezett a vádlottak által bűnügyi őrizetben, és előzetes letartóztatásban, a Terhelt2 II.r. vádlott által házi őrizetben és letartóztatásban is töltött időnek a szabadságvesztésbe történő beszámításáról. Korrigálta a bűnügyi költség összegét, és a II.r. vádlott személyi igazolványának számát, egyebekben pedig az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Döntött a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről.

[15] A másodfokú ítélet ellen az ügyész mindkét vádlott vonatkozásában a büntetés súlyosításáért, a vádlottak védői elsősorban felmentésért, másodlagosan enyhítésért, míg a vádlottak felmentésért jelentettek be fellebbezést.

[16] A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.235/2021/6. számú átiratban az ügyészi fellebbezést fenntartotta.

[17] Kifejtett álláspontja szerint az első- és a másodfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával folytatta le az eljárást, feltétlen hatályú eljárási szabálysértést nem vétettek. A Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 3.Hkf.316/2019/12. számú határozatában

deklarált részleges megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében szükséges intézkedéseket a Balassagyarmati Törvényszék az általa lefolytatott másodfokú eljárásban megtette, az ennek eredményeként megállapított – a Pásztói Járásbírágétól eltérő – tényállás meglátása szerint már irathű, mentes a logikai hibáktól és hiányosságoktól, így az megalapozott és irányadó a harmadfokú eljárásban.

[18] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság az indokolási kötelezettségének széleskörűen eleget tett, valamennyi, a tárgyalás anyagává tett bizonyítékot az iratok tartalmának megfelelően ismertetett, azokat egyenként és összességükben is értékelte. Kimerítő, részletes indokát adta annak, hogy a vádlottak tagadásával szemben a tényállást miért sértettl sértett vallomására és az ezt alátámasztó tanúvallomásokra, okirati bizonyítékokra alapította, és ezek alapján a terheltek védekezését miért vetette el.

[19] Érvelése szerint az irányadó tényállásból a másodfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére és a bűncselekmény minősítése is törvényes. E körben kiemelte, hogy annak megítélése, miszerint az erőszak az adott esetben elérte-e a rabláshoz megkívánt mértéket, a konkrét körülmények - így különösen az elkövető és a sértett életkorának, fizikai, pszichikai állapotának - egybevetett mérlegelését igényli [BH 2016.57.]. Az eljárás adatai szerint sértettl sértett születésekor agysérülést szenvedett, és 2015. augusztus 19. napján szívritmus szabályzót ültettek be részére; a sértett egészségi állapotával a vádlottak általuk is elismerten tisztában voltak (nyomozati iratok 596. o., Pásztói Járásbíróság B.131/2017. számú iratai közül az 5. sorszám alatti vádlotti beadvány, 22. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 3. oldal). Minderre figyelemmel a hátrányos egészségi állapotú, kiszolgáltatott sértettel szemben alkalmazott erőszak és minősített fenyegetés vitán felül alkalmas volt a sértetti ellenállás megtörésére.

[20] A másodfokon eljáró törvényszék a büntetés kiszabása körében irányadó bűnösségi körülményeket kimerítően számba vette, ám azokat nem a súlyuknak megfelelően értékelte, így a kiszabott joghátrány nem igazodik a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához és az elkövetők társadalomra veszélyességéhez, ezért nem alkalmas a büntetési célok elérésére. A Btk. 79.§-ában meghatározott speciális és generális prevenciós célok elérése érdekében mindkét vádlottal szemben hosszabb tartamú börtönbüntetés és az ehhez igazodó közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabását tartotta indokoltnak.

[21] A II.r. vádlott esetében a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezést annyiban látta pontosítandónak, hogy e vádlott legkorábban a büntetés kétharmad részének a kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Ezen túlmenően, bár a másodfokú bíróság a kiszabott büntetésbe beszámította Terhelt2 II.r. vádlott által – a kényszerintézkedés akkori megnevezése szerinti – házi őrizetben töltött időt is, de a beszámítás arányával adós maradt, így ezt a Btk. 92. §-a (3) bekezdésének a) pontja alapján azzal kell kiegészíteni, hogy négy nap házi őrizetben töltött idő felel meg egy napi szabadságvesztésnek.

[22] Mindezek alapján összességében azt indítványozta, hogy a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 14.Bf.54/2020/44. számú ítéletét változtassa meg, a Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. vádlottakkal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetést és közügyektől eltiltás mellékbüntetést lényeges tartamban súlyosítsa, a II.r. vádlott tekintetében a feltételes szabadságra bocsátással

kapcsolatos rendelkezést pontosítsa, a házi őrizetben töltött időnek a kiszabott büntetésbe történő beszámításáról hozott rendelkezést egészítse ki azzal, hogy négy nap házi őrizetben töltött idő felel meg egy napi szabadságvesztésnek, egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

[23] A védelmi oldalról a fellebbezését a védők, valamint Terhelt2 II.r. vádlott indokolta meg.

[24] Terhelt1 I.r. vádlott védője a másodfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenységét támadva előadta, miszerint a másodfokú bíróság azt meghaladóan, hogy megállapította, mindkét vádlott „szavahihetősége gyengült”, vallomásaikat nem vetette egybe a büntetőügy egyéb bizonyítékaival, különös tekintettel azokkal, amelyek objektív módon alátámasztották (vagy cáfolhatták) volna a cselekmény időpontjára, helyszínére, és a találkozás megtörténteire vonatkozó vádlotti vallomások valóságát, továbbá a másodfokú bíróság mérlegelő tevékenysége nem érhető tetten a vád tárgyává tett bűncselekmény időpontját illetően.

[25] Kiemelte a cím25 úti temető bejárata előtt kihelyezett térfigyelő kamera felvételeinek jelentőségét, és a másodfokú bíróságnak szerinte téves következtetését, miszerint abból, hogy a temető bejárata felett kihelyezett kamera a bűncselekményt nem rögzítette, illetve annak felvételein a vádlottak és a sértett nem látható, nem következik okszerűen, hogy a vád tárgyává tett bűncselekményt nem a vádlottak követték el. Ugyanis a kamera látószöge bár a helyszínt nem észlelte, de a felvételeken az sem látható, hogy a utcánélvlon a utcánév irányába egyedül közlekedő sértett a kereszteződésbe érve (a vádlottak előtt) elhaladna. Márpedig a sértett nyomozati szakban tett tanúvallomásaiban arról számolt be, hogy őt a vádlottak utolérték, így a temetőnél kihelyezett kamerának meglátása szerint rögzítenie kellett volna az előttük a kereszteződésben elhaladó sértettet is. Álláspontja az volt, hogy amennyiben a kereszteződésben elhaladó sértettet a temetőnél kihelyezett biztonsági kamera nem rögzíti, és az eljárás során más adat nem merült fel arra nézve, hogy sértett1 sértett eltérő útvonalon haladt, vagy őt a vádlottak bevárták volna, önmagában kizárja az érintettek találkozását és a bűncselekmény megállapíthatóságát.

[26] Ezen túlmenően szerinte sértett1 sértett tanúvallomását is helytelenül értékelte a másodfokú bíróság, mert az a nyomozás során sem volt következetes. Részletesen bemutatta az egyes nyilatkozatait, rámutatott az azokban általa észlelt eltérésekre és ellentmondásokra, azokat részletesen elemezte is, majd összegezte azon meggyőződését, mely szerint sértett1 rendőrségi feljegyzésben, jelentésben rögzített előadásaiból, továbbá tanúvallomásaiból megállapítható, hogy azok olyan mértékben, és módon változtak, amely változás nem indokolható az idő előrehaladtával, vagy a sértett egészségi állapotával. Mindebből álláspontja szerint az állapítható meg, hogy a másodfokú bíróság azon ítéleti megállapításai, miszerint sértett1 mindvégig következetesen állította, hogy a vádlottak voltak azok, akik a pénze megszerzése érdekében bántalmazták és fenyegették őt, így Terhelt1 volt az, aki mellkason lökte és Terhelt2 volt az, aki veréssel fenyegette, iratellenesek. sértett1 vallomásának a hitelességét, szavahihetőségét ugyanis kétségbe vonja álláspontja szerint, hogy a sérelmére elkövetett bűncselekményt követően eltérő nyilatkozatokat tett az intézkedő rendőröknek (az I.r. vádlotton kívüli) elkövetők személyéről, számáról, cselekvőségükről, a bűncselekmény feltételezett helyszínéről, továbbá a pénz átadásáról. Továbbá

szavahihetőségét tanú2 és tanú3 tanúk utólagosan kétségbe vonták arra hivatkozva, hogy a sértett hajlamos hazugságot mondani. A sértett által előadottak valóságát megkérdőjelezi az is, hogy a sértett eltérő nyilatkozatokat tett a cselekmény helyszínét illetően, illetőleg a fentebb írt kamerafelvétel nem rögzíti, hogy sértett1 2017. július 29-án 16 óra 40 perc körül elhaladna a utcanév és a utcanév1 kereszteződésében.

[27] Sérelmezte az 1. számú tanú vallomásának az elsőfokú bíróság álláspontjától eltérő értékelését is, és azt, hogy azt az ítéleti tényállás alapját képező bizonyítékként fogadta el a törvényszék a tanú és a sértett vallomásai közötti lényeges ellentmondások ellenére. Ezeket is bemutatva arra mutatott rá, hogy az 1. számú tanú vallomásának ismertetését követően a sértett kategorikusan cáfolta az abban foglaltak valóságtartalmát, és az 1. számú tanú vallomása lényegi kérdésekben eltért a sértett által előadottaktól. Az 1. számú tanú vallomásában foglaltakkal szemben (amellett, hogy a sértett vallomásához képest szerinte lényeges eltéréseket tartalmaznak, amelyek a vallomás hitelességét megkérdőjelezik) hivatkozott arra is, hogy a helységnév4 temetőnél kihelyezett kamera felvételei és látószöge, a nyomozati iratok 93. és 99. oldalán található rendőri jelentés és az ahhoz kapcsolódó térkép, a sértett 2017. október 9. napján foganatosított kihallgatási jegyzőkönyve és az ahhoz mellékelt térkép, valamint a 2017. október 9. napján megtartott helyszíni kihallgatás jegyzőkönyve és annak 5., 6., és 12. számú fénykép melléklete alapján kétségbe vonható, hogy az 1. számú tanú a bűncselekménynek valójában szemtanúja volt. A tanú ugyanis azt adta elő, hogy a cselekmény észlelésekor a utcanévon tartózkodott, mert az édesanyja sírjához ment, az események lefolyását a temető kapujától észlelte. A 99. számú jelentés alapján a tanú észlelési helye a temetői térfigyelő kamera közelében volt, azonban a hivatkozott fénykép és térképfelvételek alapján megállapítható, hogy a temető bejáratánál lévő épület, valamint a cím25 út és utcanév1 sarkán található épület elhelyezkedése miatt a cselekményt nem észlelhette.

[28] Vélekedése szerint, amennyiben a cselekmény elkövetésére a sértett által megjelölt helyszínen került sor, úgy a sértett észlelését a temető oldalán lévő sarki épület, továbbá a utcanév4 kanyarulata, amennyiben pedig az elkövetésre az általa megjelölt helyszínen került sor, a utcanév és utcanév1 sarkán található kamerafelvételen is rögzített épület akadályozta. Mindezt nevezett vallomását álláspontja szerint figyelmen kívül kell hagyni a tényállás megállapítása során.

[29] Szerinte ugyancsak megalapozatlan és téves fk. tanú5 tanú vallomásának az értékelése. Nevezett vallomásait ismét részletesen bemutatva kifejtette, hogy az 1. számú tanú vallomásából nem állapítható meg aggálytalanul, hogy a vádbeli napon tanú5 tanút a cselekmény időpontjában és helyszínén (a cselekmény közelben tartózkodó gyermekek között), vagy pedig őt a testvére ingatlanának udvarán, annak közvetlen közelében észlelte, amely szintén „arrafelé” illetőleg „az utcában” található, ennél fogva a másodfokú bíróság azon ítéleti megállapítása, hogy tanú5 is ott volt a történések közelében, iratellenes. Azt a körülményt, hogy tanú5 tanú szavahihetőségével szemben kétségek az eljárás során nem merültek fel, a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, és a sértett, valamint az 1. számú tanú egymással ellentétes vallomásait tette meg ítéleti tényállása alapjául. Ez megítélése szerint a tényállás korrekcióját teszik szükségessé. Ehhez képest a tanú vallomása a vádlottaknak a kamerafelvétellel megerősített védekezését erősíti, így azt, hogy a vád tárgyává tett cselekmény nem történhetett meg a sértett által előadott módon.

[30] Álláspontja szerint a másodfokú ítélet általa észlelt megalapozatlansága a tényállás kiegészítésével, illetőleg helyesbítésével bizonyítás felvétel nélkül az ügyiratok, illetőleg helyes ténybeli következtetések alapján kiküszöbölhető a Be. 619.§ (3) bekezdése szerint, ezért erre, és ennek alapján eltérő tényállás megállapítása útján az I.r. vádlott bizonyítottság hiányában történő felmentésére tett elsődleges indítványt, míg másodlagosan – a büntetőjogi felelősség megállapítása esetére kilátásba helyezett-, a kiszabott büntetés enyhítésére irányuló fellebbezését az enyhítő körülmények túlsúlyára, így az I.r vádlott büntetlen előéletére és a jelentős időmúlásra alapította.

[31] Terhelt2 II.r. vádlott védője a törvényszék ítéletének megalapozatlanságára hivatkozott. Kifejtette, hogy sértett1 tanú ellentmondásos vallomásainak, és a sértett szavahihetőségének értékelhetősége érdekében elengedhetetlen lett volna a tanú személyes kihallgatása, melyre azonban nem került sor. Így viszont álláspontja szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének felülmérlegelésével fogadta el a sértett vallomásait, és még magyarázatát sem adta, hogy ugyanazon bizonyíték alapján, újabb bizonyítékok nélkül miért jutott eltérő következtetésre. Fk. tanú5 másodfokú eljárásban tett vallomása szintén gyengítette a sértett szavahihetőségét, ehhez képest a tényállás szerint a sértett tanú5nak adta át a 400 Ft-ot. A levetített kamerafelvételeken valóban nem látszik az elkövetési hely, de a védő is utalt arra, hogy bekötőúton elhaladó sértettnek a felvételeken fel kellett volna tűnnie. Így a másodfokú bíróság a felvételeket is tévesen értékelte. A poligráfus vizsgálattal kapcsolatban megjegyezte, hogy abból, hogy megtévesztő választ adott arra, miszerint tudja, ki követte el a bűncselekményt, még nem következik, hogy a II.r. vádlott abban részt vett. Az 1. sz. tanú vallomása azért aggályos, mert ő olyan személy bántalmazásáról is beszámol, amely nem történt meg.

[32] Összességében álláspontja az volt, hogy a másodfokú eljárásban felvett bizonyítás a vádlottak bűnösségét nem támasztja alá, másrészt a törvényszék a bizonyítékokat tévesen értékelte és indokolási kötelességét is megsértette. Mindezek alapján a II.r. vádlott bizonyítékok hiányában történő felmentésére tett indítványt.

[33] Terhelt2 II.r. vádlott két ízben is beadványt intézett a harmadfokú bírósághoz. Ezekben alapvetően a járásbíróság indokolásában foglaltak mellett érvelt, azokat túlnyomórészt megismételve, és helyesnek minősítve.

[34] Szerinte a levetített kamerafelvételek és tanú5 tanú vallomása semmit nem tett hozzá az elsőfokú bíróság helytálló megállapításaihoz, sőt, azok is az ő védekezésüket támasztották alá.

[35] Hangsúlyozta a sértett szavahihetősége kapcsán az elsőfokú eljárásban beszerzett orvosi iratokat, amelyek szerint a betegsége miatt az, amit a sértett mond, nem feltétlenül fedí a valóságot, többször konfabulál. Meglátása szerint pontosan ezt mutatja az a vallomás-rész, amely szerint megfélemlítése okán egy olyan személynek (tanú5nak) adta át a pénzt, akinek nem volt köze a rabláshoz, ez véleménye szerint teljesen életszerűtlen. Ráadásul a sértett egyszer sem jelent meg a bíróság előtt, így nem lehetett vele személyesen tisztázni az ellentmondásokat. Az 1. számú tanú pedig lényeges kérdésekben – az elkövetők száma, a

helyszín, a bántalmazás módja, a követelés - a sértettel teljesen ellentétes vallomást tett, annak „szelektív” elfogadása vélekedése szerint törvénysértő, azt teljes egészében el kellett volna vetni, mivel szerinte az 1. számú tanú nem lehetett mindezek alapján szemtanúja az eseményeknek.

[36] A kamerafelvételek egyikén sem látszik a sértett, holott a megjelölt időtartamban mindenképpen fel kellett volna tűnnie, és nem látszik a vádirati tényállás szerinti rablás sem. tanú2 és tanú3 nem látta a cselekményt, ők a sértett beszámolóját adták csak vissza, de a tárgyaláson elmondták, hogy azt maguk sem tartják valószínűnek, hogy a sértett1 által közölték a valóságban is megtörténtek. Kiemelte tanú2 tanú vallomását, amely szerint sértett1 azt állította neki, hogy Terhelt2 mindössze ott volt, de nem csinált semmit. Szerinte ebből az igaz, hogy nem csinált semmit, de az, hogy ott volt, álláspontja szerint a kamerafelvételek alapján nem igazolható.

[37] A poligráfos vizsgálat kapcsán kiemelte, hogy a neki feltett 12 kérdésből mindössze egy volt az, amelynél állítólag nem az igazat mondta, ehhez képest érthetetlen számára, miért minősítették e vizsgálatot olyannak, amely a szavahihetőségét megkérdőjelezi, szerinte ennél nagyon súlyos hibát vétett a törvényszék.

[38] Az igazságügyi DNS vizsgálat eredménye is azt igazolja, hogy sem ő, sem társa nem ért a sértetthez, e vonatkozásban a törvényszék eljárási törvényt sértett szerinte, mikor azt a bizonyítékok köréből kizárta.

[39] Ezen kívül előadta, hogy ő mindvégig elmonda, miszerint Terhelt1t éppen a sértett által megjelölt helyszínen hagyta, ő pedig tanú10hoz eltávozott, így fogalma sincs, hogy eközben Terhelt1 egyedül mit tett.

[40] Összességében az volt a meggyőződése, hogy a törvényszék által felvett bizonyítás után is ugyanolyan felderítetlen maradt az ügy, az ellentmondásokat továbbra sem lehet tisztázni, így az elsőfokú bíróság döntése továbbra is helyes, a vád tárgyává tett bűncselekményt nem követte el, és az nem is bizonyítható. Ezért elsődlegesen felmentését indítványozta, másodlagosan pedig azt, hogy a törvényszék ítéletét helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra.

[41] A harmadfokú nyilvános ülésen az ügyész és a védők az írásbelivel egyező – azok lényegét kiemelő - perbeszédükben fellebbezéseiket változatlanul fenntartva azzal azonos irányú indítványokat tettek.

[42] A fellebbezések egyike sem alapos.

[43] Tekintettel arra, hogy az elsőfokú bíróság által felmentett vádlottak bűnösségét a másodfokú bíróság megállapította, ezért a Be. 615. §-a (2) bekezdésének a) pontja alapján a harmadfokú eljárás lehetősége megnyílt.

[44] A Be. 618. § (1) bekezdése értelmében a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, azon rendelkezését, illetve részét, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, és az elsőfokú és a másodfokú bírósági eljárást arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett.

[45] Ennek során az ítéltábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság a perrendi szabályokat a megismételt eljárásban maradéktalanul megtartotta, és osztotta azon álláspontját is, hogy ellenben a járásbíróság – amely túlnyomórészt szintén törvényes eljárást folytatott – abban az ítélete megalapozottságát is lényegesen befolyásoló perjogi hibát vétett, hogy nem tett meg minden szükséges intézkedést, mielőtt úgy döntött volna, hogy sértett1 tanú vallomását felolvasás útján teszi a tárgyalás anyagává, és az sem volt teljes mértékben jogszerű, hogy a vádhatóság által bizonyítékként felajánlott térfigyelő kamerafelvételeket a tárgyaláson a Be. 533.§ megsértésével nem játszotta le. A tényállás teljeskörű felderítésére irányuló eljárási kötelezettség is sérült továbbá, amikor tanú5 tanú tárgyalási kihallgatásától teljes egészében eltekintett.

[46] A másodfokú bíróság helyesen észlelte, hogy az említett eljárási hibák az elsőfokú ítélet felderítetlenségét eredményezték, és alapvetően emiatt, továbbá az egyébként is tévesen levont következtetésekből eredeztethetően az elsőfokú ítéletnek a Be. 592.§ (2) bekezdés b) és d) pontja szerinti részbeni megalapozatlanságát, miként azt is, hogy ez, továbbá az eljárási hibák egy része kizárólag bizonyítás felvételével (részben az elmaradt bizonyítás lefolytatásával, részben pedig a hibásan végrehajtott eljárási cselekmény megfelelő perjogi korrekciójával, majd pedig az ekként már teljessé váló bizonyítási anyag törvényes értékelésével, helyes következtetések levonásával) küszöbölhetők ki, így messzemenően helyesen döntött a Be. 600.§ (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásával az ügy tárgyalásra utalásáról.

[47] Ennek keretében rendkívüli erőfeszítéseket tett a sértett személyes kihallgatása érdekében, és csak mindezek sikertelensége után, a Be. 527.§ (1) bekezdés a) pontjának megfelelő alkalmazásával döntött a tanú nyomozás során tett vallomásainak felolvasásáról.

[48] tanú5 tanú kihallgathatósága kapcsán is helyes álláspontot foglalt el. Az általa beszerzett bizonyítékok alapján valóban nem merült fel a Be. 170.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti nyilvánvaló tanúzási tilalom lehetősége, a tárgyalási nyilatkozatai pedig éppen azt erősítették meg, hogy mentális képességei alapvetően semmilyen gátját nem képezték a helyes – és tapasztalhatóan egyúttal érdekeivel is egyező – vallomás megtételének, így utólagosan sem váltak ismertté a vallomásának kirekesztését felvető okok, vagy azok vizsgálata. Mindezek mellett ugyanakkor hibátlanul minősítette a tanút a Be. 82. § (2) bekezdés a) és b) pontjai szerinti különleges bánásmódot igénylő személynek.

[49] A harmadfokú bíróság is úgy ítélte meg, hogy az ily módon törvényessé és teljessé tett bizonyítás alapján juthatott csak abba a helyzetbe a bíróság, hogy e bizonyítékok egyenkénti, és összességében történő, az események sorrendjét is figyelembe vevő értékelésével, logikus és ésszerű indokolás mellett megalapozott tényállást állapítson meg. Megjegyzendő azonban éppen a védelmi érvelésre is figyelemmel, hogy a Be. rendszeréből

következően akkor is megállapítható eltérő, és az elsőfokon felmentett vádlott büntetőjogi felelősségének megállapításához vezető tényállás, ha a részbeni megalapozatlanságot mindössze az okozta, hogy az elsőfokú bíróság téves ténybeli következtetésekkel jutott arra a meggyőződésre, hogy nem történt bűncselekmény, vagy az nem bizonyítható.

[50] A Be. 592. § (2) bekezdés d) pontjában nevesített részleges megalapozatlansági okot a Be. 593.§ (1) bekezdés c) pontja értelmében az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítást érintő ügyiratok tartalma és ténybeli következtetés alapján is ki lehet küszöbölni, melynek eredményeképpen a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapításával az elsőfokú bíróság által felmentett vádlott bűnösségét állapíthatja meg. A törvényhely (2) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy amennyiben a másodfokú bíróság az ítélet megalapozatlanságának kiküszöbölése során - a helyes tényállás érdekében felvett bizonyítás, az ügyiratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján - az elsőfokú bíróságtól eltérő tényeket állapít meg, az eltérő tényekkel kapcsolatos bizonyítékokat eltérően értékelheti. A helyes következtetések levonása következtésképpen nem minősül a bizonyítékok „felülmérlegelésének”.

[51] Ami a következtetés helyességét illeti, az alapvetően az eljárási törvény keretei között, a formállogika szabályainak megfelelő konklúziók levonását jelenti. Ha az elsőfokú bíróság bizonyítékértékelő tevékenysége ennek nem felel meg, vagy nem állapítható meg, milyen logikai műveletek eredményeképpen jutott valamely következtetésre, és az a másodfokú bíróság által korrigálható, akkor azt nem csak lehetősége, de kötelessége is megtenni a valósághű tényállás megállapítására irányuló perjogi kötelessége alapján. Itt tehát nem egyszerűen arról van szó, hogy a másodfokú bíróság nem ért egyet az elsőfokú bíróság következtetésével, hanem arról, hogy az kimutatható logikai hibában szenved, amelyet a másodfokú bíróságnak be kell mutatnia az általa elvégzett helyesbítésekkel együtt. Ha az elsőfokú bíróság bizonyíték-értékelése teljes, következtetéseinek levonásában hiba nincs, és az így megállapított tények nem ellentétesek az észszerűség, életszerűség, a logikus emberi gondolkodás íratlan szabályaival, akkor viszont, bármennyire nem ért egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú levezetéssel, azt nem változtathatja meg.

[52] A jelen ügyben az elsőfokú és a másodfokú bíróság eltérő értékelését alapvetően a sértett vallomásának mikénti elfogadásában megmutatkozó ellentétes álláspont eredményezte.

[53] Ebben a vonatkozásban a harmadfokú bíróság a törvényszék álláspontjával értett egyet. A járásbíróság ugyanis – amint arra a törvényszék helyesen rámutatott – a sértett minden vallomását elfogadta. Elfogadta az általa megtett útvonalra, a cselekmény elkövetésének helyszínére, idejére, a vádlottakkal való találkozásra vonatkozó nyilatkozatait, miként azt is, hogy őt körbeállták, és hogy félelmében adta át a nála lévő pénzt a hozzá legközelebb álló tanú5nak. Sőt, még azt is leszögezte, hogy „bár a bizonyítási eljárás során tanú2, tanú3 és tanú4 is hivatkoztak rá, hogy volt már arra példa, hogy a sértett nem mondott igazat, a bíróság megítélése szerint azonban ezen körülmény ismeretében is életszerűtlen az, hogy a sértett pusztán kitaláció alapján tett volna hivatalos feljelentést és tett volna több alkalommal tanúvallomást a büntetőeljárás alatt arról, hogy őt egy öt fős társaság fenyegetőleg körbe állta és a pénzét követelték.” [elsőfokú ítélet 18. oldal] Egyedül azt nem fogadta el, hogy őt bárki a vádlottak közül meglökte volna, vagy szóban kifejezetten is megfenyegette volna. Ez azonban már pusztán az ésszerű gondolkodás mentén is megkérdőjelezhető, és bár a II.r. vádlott fellebbezésének írásbeli indokolásában éppen a

mérlegelés „szelektív” jellegét támadta, ez az indokolatlan, vagy téves következtetés miatt előállt szelekció kizárólag az elsőfokú bíróság ítéletében volt tetten érhető.

[54] A személyi körülmények körében [Be. 561. § (3) bekezdés b) pont] az ítéltábla – a rendelkezésre álló erkölcsi bizonyítványok alapján – az alábbi kiegészítéseket és helyesbítéseket teszi:

[55] Terhelt1 I.r. vádlott előéleti adatai közül a Pásztói Járásbíróság 2016. március 8. napján jogerőre emelkedett Bpk.27/2016/3. sz. végzésével megállapított próbára bocsátást, míg Terhelt2 II.r. vádlott előéleti adatai közül a Pásztói Járásbíróság 2014. március 24. napján jogerőre emelkedett Bpk.29/2014/3.sz. határozatával jogtalan elsajátítás vétsége miatt kiszabott 180 óra közérdekű munka büntetést törli.

[56] A 2012. évi C. törvény (Btk.) 97. § (2) bekezdése ugyanis rögzíti, hogy a büntetőjogi felelősség megállapítására, a kiszabott büntetésre és az alkalmazott intézkedésre vonatkozó adatokat közhiteles hatósági nyilvántartás tartalmazza a törvényben meghatározott időpontig, ezt követően hátrányos jogkövetkezmény – így pl. az előéletből fakadó súlyosabb büntetés – az elítélés miatt már nem állapítható meg. A már a hátrányos jogkövetkezmények alatt állók nyilvántartásából is törölt joghátrányokra vonatkozó adatok – még ha arra vonatkozóan a büntető ügy iratai között más okirat rendelkezésre áll – hátrányos jogkövetkezmények megállapításának alapját nem képezhetik, és az előzményi elítélések körében történő feltüntetésükre sem kerülhet sor. Minthogy a fenti két elítélés a vádlottak erkölcsi bizonyítványában már nem szerepel, azokat figyelembe venni nem lehet.

[57] Ellenben az alábbi elítélési adatokat szükséges feltüntetni:

[58] Terhelt1 I.r. vádlottat a Pásztói Járásbíróság a 4.Bpk.123/2019/3. számú, 2019. július 17. napján jogerőre emelkedett határozatával a 2017. július 30. napján elkövetett (a jelen ügyben vád tárgyává tett cselekmények felderítése során ismertté vált) kábítószer-birtoklásának vétsége miatt 300 óra közérdekű munka büntetésre ítélte.

[59] Terhelt2 II.r. vádlottat

[60] - a Pásztói Járásbíróság a B.51/2018/6. számú, 2019. január 4. napján jogerőre emelkedett ítéletével a 2016. június 3. napján elkövetett kábítószer-birtoklásának vétsége miatt 120 óra közérdekű munka büntetésre;

[61] – a Pásztói Járásbíróság az 5.B.82/2020/4. számú, 2020. december 17. napján jogerőre emelkedett ítéletével a 2020. március 10. napján elkövetett lopás vétsége miatt 6 hónap – végrehajtásában 1 év 6 hónap próbaidőre felfüggesztett – szabadságvesztésre ítélte.

[62] A másodfokú bíróság által immár törvényesen kiegészített és pontosított tényállás a harmadfokú bíróság álláspontja szerint teljes egészében megalapozott, és ekként a Be. 619. § (1) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság eljárásban is irányadó volt.

[63] A másodfokú bíróság indokolási kötelezettségének minden lényeges részletre kiterjedően, példásan eleget tett, széles körben pótolva az elsőfokú bíróság hiányos, és téves megállapításokat eredményező bizonyítékértékelő tevékenységét is.

[64] A másodfokú bíróság helyesen állapította meg azt, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítékok értékelése során nem épített fel egy koherens rendszert, a bizonyítékok mérlegelésének folyamata több ponton is hiányossá vált, és ezért a gondolatmenete nem volt nyomon követhető.

[65] Az elsőfokú bíróság többször is leszögezte a vádlottak vallomásának következetességét, ennek ellenére azokat – a tényállásból és a bizonyítékok értékeléséből következően – valójában nem fogadta el.

[66] Ehhez képest a törvényszék helyesen vette figyelembe a vádlottak szavahihetőségét befolyásoló poligráfos vizsgálat eredményét, melyről helyesen állapította meg azt, hogy a jelenlegi eljárási környezetben a műszeres vallomásellenőrzés – az elsőfokú bíróság álláspontjával ellentétben -önálló bizonyítási cselekmény.

[67] Kétségtelen, hogy a korábbi Be. ezen krimináltaktikai módszert még nyomozási cselekményhez kapcsolódóan, a gyanúsított és a tanú kihallgatása körében szabályozta, addig ezzel szakítva a jelenlegi Be. azt a gyanúsított és a tanú szavahihetőségére vonatkozó közvetett bizonyíték beszerzésére irányuló bizonyítási cselekményként nevesíti (212.§). Vagyis az így nyert adatok a szavahihetőség körében értékelhető közvetett bizonyítékok. Márpedig a jelen ügyben a vizsgálat eredménye mindkét vádlott szavahihetőségét gyengítette. E megállapítása helyességét nem vonja kétségbe pusztán az, hogy Terhelt2 II. rendű vádlott „csak” egy kérdés tekintetében adott megtévesztő választ, az a kérdés ugyanis az volt, hogy tudja-e ki követte el cselekményt sértett1 sérelmére.

[68] Terhelt1 I. rendű vádlott ennek kapcsán előadott azon nyilatkozatának elfogadhatóságát, miszerint a poligráfos vizsgálatának időpontjában kábítószer hatása alatt állt, a törvényszék a vádlott őrizetbe vételéről, a toxikológiai vizsgálat céljából mintavételről kiállított okiratokban, és a poligráfos vizsgálat jegyzőkönyvében feltüntetett időpontok egybevetése, továbbá az erre vonatkozó nyilatkozat hiányából levonható következtetések útján helytállóan zárta ki.

[69] sértett1 sértett vallomásainak értékelése körében a törvényszék helyesen tulajdonított jelentőséget a tanú nyilatkozatai jellegének, és azokat helyesen minősítette az érdemi tények tekintetében mindvégig következetesnek. Valóban annak volt jelentősége, hogy a sértett mindig – úgy közvetlenül a történetek után tanú2nak és barátja édesanyjának, mint később, az eljárás során – azt állította, hogy a vádlottak voltak azok, akik a pénzét akarták, és hogy annak megszerzése érdekében bántalmazták és fenyegették őt, azt is mindig ugyanúgy jelölve

meg, hogy melyikük pontosan milyen magatartást tanúsított, és hogy ennek hatására adta át 400 Ft-ját.

[70] tanú2 tanú központi segélyhívóra érkezett bejelentésében a későbbi nyomozati vallomásával egyezően adta elő a sértett1 sérelmére elkövetett bűncselekményt, a telefonhívás során a sértett által röviddel azelőtt neki előadottakat közölte, már ekkor is megjelölve keresztnévén Terhelt1 I. rendű vádlottat. A tanú a bejelentés körülményeiről és annak tartalmáról a nyomozás során mindvégig egyező vallomást tett, és ugyanilyen következetes nyomozati vallomást tett tanú3 is, aki éppen a hallottak miatt vonta kérdőre Terhelt1 I.r. vádlottat. Bár ők csupán közvetett tanúi voltak a rablási cselekménynek, egyáltalán nem elhanyagolható az a tény, hogy rögtön akkor számolt be nekik a sértett, hogy hozzájuk a sérelmére megvalósított cselekmény után percekkel megérkezett. A sértett félelmét, zaklatott lelkiállapotát pedig már közvetlenül maguk is észlelték, látták és tapasztalták a Terhelt1 I.r. vádlott megjelenésekor tanúsított zárkózott, ijedt magatartását, amely – mint teljesen adekvát reakció – a sértett által előadottakkal összhangban állt.

[71] tanú2 és tanú3 tanúk sem a nyomozati vallomásaikban, sem a segélyhívóra érkező bejelentésben a sértettel, illetve az általa elmondottakkal kapcsolatban semmiféle aggályt nem fogalmaznak meg, sőt, a sértett lelkiállapotát és az általa elmondottakat tanú2 maga is olyan súlyosnak találta, hogy igyekezett a sértettet rábeszélni a feljelentés megtételére, mi több, annak beleegyezésével maga tette azt meg. Holott, ha már akkor is aggályai lettek volna sértett1 sértett beszámolójának valóságával kapcsolatban, ez és a cselekménnyel érintett összeg sem kívánt volna meg feltétlenül olyan fellépést, amelynek velejárója egy hatósági eljárás, melynek során adott esetben az elkövetőként megjelölt személyekkel is szembesülniük kell.

[72] Mivel a történetek hitelt érdemlőségének megkérdőjelezésével kapcsolatos, közel 10 hónappal későbbi vallomás-módosításra a tanúk nem adtak elfogadható magyarázatot, és az elsőfokú bíróság teljes egészében adós maradt annak vizsgálatával, hogy ennek ellenére, és a további bizonyítékokkal is egybevetve miért tartotta elfogadhatónak azt a tárgyalási vallomást, mely szerint a sértett ebben az egy kérdésben akár valótlan is állíthatott. A törvényszék okkal kritizálta a járásbíróság következtetésének helyességét, és vont le a helyes konklúziókat.

[73] Mind sértett1 sértett, mind tanú2 tanú kapcsán a vádlottak érveltek azzal, hogy nevezettek nem beszámíthatóak, így vallomásukra alapozni nem lehet. Ugyanilyen érvekkel kívánta kivonni a kihallgatás alól a fiát tanú5 édesanyja is.

[74] Ugyanakkor, szemben ezen érvelésekkel, nem csak annak van jelentősége, hogy milyen orvosi dokumentációk állnak rendelkezésre. Az enyhe fokú mentális elmaradottság önmagában senkit nem tesz hazuggá, de még csak egyszerűen szavahihetlenné sem. Ellenkező értelmezés szembenáll minden emberi jogi, alkotmányos és eljárási alapelvvel, és oda vezetne, hogy ad abszurdum az ilyen személy vallomása objektíve kizárt a bizonyítékok köréből. Ez azonban nyilvánvalóan nem így van.

[75] A sértett személyisége kapcsán így súlya van annak is, hogy milyen állapotban volt a cselekmény elkövetése után, hogy a közvetett tanúknak, majd a hatóságnak a lényeges

tényekről hogyan adott számot. E körben értékelte helyesen a törvényszék tanú⁷ vallomását, amelyet a bíróság szintén elmulasztott, és ebből alappal következtetett arra, hogy tanú¹² a születési rendellenességéből adódó károsodás a mindennapi életben szokásos cselekvésekben – a beszédben, a szellemi képességekben - nem akadályozza, és gondnokság alatt sem áll.

[76] tanú² tanú esetén sem merült fel olyan adat, amely felvetné azt, hogy az általa észlelteket nem, vagy csak jelentős torzításokkal tudná visszaadni, főként, mivel a képzelgés lehetőségét már pusztán a sértettel egyező nyilatkozatai is cáfolják.

[77] tanú⁵ tanú pedig – vallomásaiból is kitűnően – mindvégig az érdekeinek megfelelő nyilatkozatot téve szintén azt igazolta, hogy az édesanyja által említett pszichés-mentális problémák valójában egyáltalán nem hatottak ki a tanú vallomására.

[78] E tanúk vallomásait következőképpen bizonyítékként lehetett és kellett is figyelembe venni, a szavahihetőségük ekként nem pusztán szellemi képességeik, hanem a további bizonyítékok fényében volt vizsgálható, és arra csak azokkal egybevetve lehetett megalapozott következtetést vonni.

[79] sértett¹ tanú a nyomozás során a bántalmazása helyeként a cím²³ számok – egészen konkrétan tanú⁴ háza - előtti közterületet jelölte meg, és azt állította, hogy nevezett akár láthatta is az eseményeket, mivel éppen a kertben tartózkodott.

[80] A törvényszék helyesen mutatott rá tanú⁴ tanú mindezt tagadó vallomásainak ellentmondásaira, az abban foglalt időpontok és adatok okiratokkal – nevezetesen a tanú⁵ előállításával kapcsolatos két rendőri jelentéssel - is cáfolható jellegére, melyeket az elsőfokú bíróság szintén figyelmen kívül hagyott.

Ezen túlmenően ugyancsak alappal fogalmazta meg azon álláspontját, hogy tanú⁴ tanú vallomásaiból egyértelműen kitűnik, miszerint mindvégig annak kifejezett nyomatékosságára törekedett, hogy a sértett nem megbízható, még a saját anyja is beszámíthatatlannak tartja. Emellett a harmadfokú bíróság álláspontja szerint a szavahihetősége kapcsán az sem lehet mellőzhető, hogy nevezett a sértett által állított egyik olyan személy – tanú⁵ – hozzátartozója, aki a bűncselekmény kapcsán érdektelennek közel sem tekinthető és – miután arról vallomása alapján is nyilvánvalóan tudott, hogy tanú⁵t is keresi a rendőrség -, minden oka megvolt arra, hogy a sértettet kezdettől fogva beszámíthatatlannak állítsa be. Ekként – szemben a bíróság egyes hiányos bizonyíték-értékelésen nyugvó megállapításaival - tanú⁴ tanú vallomása sem a sértett személyiségére, sem a vádlotti vallomások megerősítésére, sem pedig tanú⁵ alibiére vonatkozóan hiteles bizonyítékként nem vehető figyelembe.

[81] Az elsőfokú bíróság az 1. számú tanú vallomását sem fogadta el, de vallomásának mikénti értékelésekor nem vette figyelembe a törvényszék által felsorakoztatott további logikai érveket és bizonyítékokat. Így azt, hogy az 1. számú tanú a vallomását következetesen fenntartotta, és az számos lényeges kérdésben megegyezett a sértett vallomásával: ilyen volt az elkövetés helyszíne (amelyet a sértett vallomásában megjelölthöz képest mindössze 20 méterrel helyezett távolabb), az, hogy Terhelt¹ I.r. vádlott mellkason lökte a sértettet, és hogy

a cselekmény után találkozott sértett1ral. Emellett azt a vallomását, amely szerint a sértettől a támadói a telefonját is el akarták venni, egyértelműen alátámasztja két további, a törvényszék által helytállóan figyelembe vett okirat, melyek szerint tanú2 a bejelentésében ugyanúgy megemlítette ezt, és ő – ahogyan azt a másodfokú bíróság szintén helyesen leszögezte – nyilvánvalóan csak azt mondta el, amiről neki a sértett a sérelmére elkövetett bűncselekményről közvetlenül annak megvalósulása után beszámolt. Annak, hogy utóbb e körülmény már nem képezte vád tárgyát (melynek számos oka lehetett, kézenfekvően akár az is, hogy a sértettnél a cselekmény során nem volt mobiltelefon készülék, ezért ez elkövetési tárgyként nem kerülhetett szóba), semmilyen hatása nincs és nem is lehet a tanúk szavahihetőségére.

[82] Igaz ugyan, hogy arra vonatkozóan, miszerint Terhelt2 II.r. vádlott bántalmazta volna a sértettet, az 1. számú tanú vallomásán kívül egyéb bizonyíték nem áll rendelkezésre, de – szemben az elsőfokú bíróság megalapozatlan következtetésével – a harmadfokú bíróság is azt a magyarázatot találta helyesnek, amit erre a törvényszék adott, nevezetesen, hogy ez az eltérés alapvetően abból adódhatott, hogy az 1. számú tanú távolról szemlélte a történéseket.

Osztotta a harmadfokú bíróság a törvényszék álláspontját abban is, hogy nem lehet pusztán azért szavahihetetlennek minősíteni a tanút, mert a több mozzanatú eseménysor minden apró részletét nem, vagy nem az azokat átélő sértettel azonosan tudta rögzíteni az emlékezetében.

[83] Az elsőfokú bíróság kk. tanú5 szerepét, nyilatkozatának hitelt érdemlőségét egyáltalán nem vizsgálta, még csak meg sem idézte őt. Ezzel szemben a törvényszék messzemenően helyes érveléssel vetette el a tanúként kihallgatott tanú5 vallomását - miszerint az adott napon mindvégig a testvére, tanú4 ingatlanában tartózkodott, vagyis nem volt jelen a bűncselekmény elkövetése során - a sértett és az 1. számú tanú vallomása alapján. sértett1 mindvégig következetesen vallott tanú5 kapcsán, a „tanú5” becenevű tanú5t a kezdetektől fogva megemlítette tanú2 is a bejelentéseiben, valamint tanúvallomásaiban is, ily módon közvetetten ugyancsak a sértett vallomását erősítve. Ezzel szemben a komolyan érintett – és megjegyzendő: éppen a sértett őt mentő nyilatkozatára figyelemmel felelősségre nem vont - tanú5 tagadó, és nem mellesleg még tanú4 (ugyancsak el nem fogadható) vallomásával is ellentétes vallomását okkal tartotta a törvényszék megbízhatatlannak.

[84] Mindezen bizonyítékok alapján helytállóan jutott arra a következtetésre is a másodfokú bíróság, hogy az nem bizonyítható kétséget kizáróan, miszerint kk. tanú5 a bűncselekmény elkövetésében részt vett, ugyanakkor az igen, hogy a sértett neki adta át a vádlottak által tőle erőszakos magatartással megszerzett pénzt, méghozzá nyilvánvalóan azért, mert fenyegetett helyzetében a tőle mintegy másfél méter távolságra álló tanú5t is a támadóihoz tartozónak vélte. Minthogy éppen tanú5 e magatartása vetette fel az ügyben a rablás súlyosabb minősülésének lehetőségét – amint arra a törvényszék is helytállóan utalt -, az ily módon megállapítható tények alapján már egyértelművé vált az is, hogy a csoportos elkövetés nem jöhet szóba.

[85] Kk. tanú5nal összefüggésben értékelte a törvényszék a Kelemen családnál utóbb történteket, és a sértett ekkor – immár közvetlenül tanú2 és édesanyja előtt – tett nyilatkozatát, melyeknek az elsőfokú bíróság megint csak nem tulajdonított kellő jelentőséget. Egyrészt akkor, mikor öngyújtó kérdés ürügyén Terhelt1 I.r. vádlott 2017. július

hó 29. napján 18 óra körüli időben megjelent, Terhelt1 I. rendű vádlott számonkérte a sértettet, ő csak annyit válaszolt, hogy „a pénzt tanú5nak adta oda.” Még ekkor sem állította tehát a sértett, hogy az I.r. vádlottnak semmi köze nem volt a sérelmére elkövetett cselekményhez, és ezután a sértett (tanú2 és édesanyja egybehangzó vallomása szerint) sietve távozott – azaz csaknem menekült - abból a helyiségből, ahol az I. rendű vádlott is tartózkodott. sértett1 e magatartása a későbbi vallomását tovább erősítette.

[86] A másodfokú bíróság a bűnjelként lefoglalt felvételek megtekintése útján vonta le a további – az ítéltábla megítélése szerint ugyancsak helyes – következtetéseket nevezetesen, hogy a bűncselekmény sértett által megjelölt helyszínére a térfigyelő kamerák nem látnak rá, így a felvételek hiánya egyáltalán nem zárja ki, hogy az általa állított időpontban a vádlottak a rablást elkövethették. Az a körülmény, hogy ettől az időponttól eltérő időben a vádlottak más településen tűnnek fel, sem a sértett, sem az 1. számú tanú szavahihetőségét nem cáfolja és nem támasztja alá a vádlottak azon állítását sem, hogy amennyiben találkoztak volna a sértettel, a utcanevi temető bejárata felett kihelyezett kamerának ezt rögzítenie kellett volna.

[87] Ugyanilyen bizonyíték a DNS szakértői vélemény: pusztán az a tény, hogy az I.r. vádlott biológiai nyomait a sértett által viselt ruházatról nem sikerült kimutatni, nem perdöntő, azaz nem jelentheti azt, hogy a sértett valótlant állított, minthogy számos oka lehet annak, hogy egy gyors érintés vizsgálható nyomokkal nem jár, vagy ilyet nem talált a szakértő. Ez egyáltalán nem egyedülálló a hasonló szakértői vélemények kapcsán.

[88] Összességében helyesen állapította meg a törvényszék, hogy már az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként sem merült fel valójában olyan terhelti vagy tanúvallomás, amely a sértett1 sértett által következetesen elmondottak valóságtartalmát megkérdőjelezte volna, és a másodfokú bíróság által lefolytatott bizonyításból eredő bizonyítékok, továbbá a levont helyes ténybeli következtetések a sértett vallomásának bizonyító erejét tovább erősítették.

[89] A sértett vallomását számos bizonyíték alátámasztotta – nevesen tanú2, tanú3 és tanú7 tanúk nyomozás során tett vallomása, továbbá az 1. számú tanú vallomása, valamint tanú2 tanúnak a központi segélyhívóhoz tett telefonos bejelentéséről készült leirat és a rendőri jelentések -, ellenben annak cáfolatára a vádlottak tagadása, továbbá fk. tanú5, tanú4, tanú11, tanú6, tanú8, tanú9 és tanú10 tanúk vallomása, valamint a kamerafelvételek és az igazságügyi toxikológus és genetikai szakértői vélemények nem voltak alkalmasak.

[90] Következésképpen a másodfokú bíróság alappal, és immár mindenben helytálló, és teljes magyarázat mentén tartotta elfogadhatónak sértett1 sértettnek a nyomozás során tett vallomásának azon elemét is, amely szerint Terhelt1 I.r. vádlott őt a mellkasánál két kézzel meglökte, Terhelt2 II.r. vádlott pedig veréssel fenyegette a további ellenállása megtörése érdekében.

[91] Minthogy a védelmi fellebbezések a bizonyítékok okszerű, logikus és ésszerű mérlegelését sérelmezték a vádlottak védekezésének elfogadását, és ezen keresztül eltérő – azaz a járásbírósággal egyező - tényállás megállapítását célozva, ez a harmadfokú eljárásban eredményre nem vezethetett, ilyen okból tehát a vádlottak felmentésére nem kerülhetett sor.

[92] Mindebből értelemszerűen következik, hogy a tényállás teljes megalapozatlansága miatti hatályon kívül helyezésre irányuló fellebbezések sem lehetett sikeresek.

[93] Az irányadó tényállásból a másodfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlottak bűnösségére, cselekményük jogi minősítése is törvényes, és mindenben igazodik a bírói gyakorlathoz is.

[94] E vonatkozásban a törvényszék külön is vizsgálta az arra vonatkozó bizonyítékokat, hogy a sértett közelében hány személy tartózkodott, és volt-e köztük olyan, aki elkövetőként veendő figyelembe, függetlenül attól, hogy vádemelésre a két vádlotton kívül mással szemben nem került sor. Helyesen utalt a következetes bírói gyakorlatra, amely szerint a rablásnak az is társtettese, aki aktív magatartást ugyan nem fejt ki, de fenyegető jelleggel a tettesre szándékerősítőleg, a sértettre pedig bénítólag hat.

[95] tanú5 szerepével kapcsolatban tett megállapítása sértett1 sértett – 1. számú tanú által is megerősített - következetes vallomásán alapult, amelynek lényege az volt, hogy nevezett részéről sem erőszak, sem fenyegetés nem történt, nem szólt egy szót sem, csak állt, inkább csak sétált az utcán és kizárólag azért adta át neki a 400.- Ft-ot, mert félt a vádlottaktól. Minthogy ennek alapján tanú5 bizonyíthatóan nem tartozott az elkövetői körhöz, magatartása nem függött össze a két vádlottéval, így a rablás minősített esete (azaz a Btk. 365.§ (3) bekezdés c) pontja szerinti csoportos elkövetés) nem volt megállapítható.

[96] Ugyanitt kell kitérni a főügyészi indítványnak a minősítéssel kapcsolatos azon részére, amely az erőszaknak a rabláshoz megkívánt mértékével függött össze. A főügyészség helytállóan hivatkozott arra, hogy ennek megítélése a konkrét körülmények - így különösen az elkövető és a sértett életkorának, fizikai, pszichikai állapotának - egybevetett mérlegelését igényli [BH 2016.57.], de azzal már nem tudott egyetérteni a harmadfokú bíróság, amellyel ennek meglétét a jelen ügyre vonatkoztatva magyarázta. Álláspontja szerint ugyanis „az eljárás adatai szerint sértett1 sértett születésekor agysérülést szenvedett, és 2015. augusztus 19. napján szívritmus szabályzót ültettek be részére; a sértett egészségi állapotával a vádlottak általuk is elismerten tisztában voltak”.

[97] Egyrészt, a hivatkozott iratok arra elégséges adatot nem szolgáltatnak, hogy a vádlottak tényszerűen fogyatékosnak ismerték volna sértett1 sértettet. Ilyen tényadatot a vádirati tényállás sem tartalmaz, mindössze leszögezi, hogy a sértett „a születésekor agysérülést szenvedett, majd 2015. augusztus 19. napján szívritmus szabályzó készüléket kapott”, összefüggésbe nem hozva a vádlotti tudattartalommal.

[98] Így az erőszak és fenyegetés akaratot megtörő jellege az elkövetéskor a sértettel szemben erőfölényben lévő vádlottak fellépése alapján volt megállapítható, azzal, hogy abban nyilvánvalóan szerepet játszott szubjektíve – azaz kizárólag a sértett oldaláról - a hátrányos egészségi állapota miatti kiszolgáltatottsága.

[99] Fontos kiemelni, hogy amennyiben azt tényként lehetett volna megállapítani, hogy a vádlottak ilyen körülmények között követték el a sértett sérelmére a rablást, úgy az egyáltalán nem csupán a vis absoluta – azaz az akaratot bénító erőszak – megállapításának lett volna alapja, hanem a rablás egy másik minősített esetét merítette volna ki.

[100] A Btk. 365.§ (3) bekezdés g) pontja szerint ugyanis a büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a rablást a bűncselekmény felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékosságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére követik el. Márpedig illet az ügyészség nem tett vád tárgyává, nem is ekként értékelte a vádlotti magatartást, és ezzel egyezően a törvényszék sem látott alapot e minősítésre – az ítéltábla álláspontja szerint helyesen.

[101] A törvényszék a joghátrány szempontjából jelentős tényezőket alapvetően feltárta, azok azonban – a vádlottak korrigált elítélési adatai alapján - kiegészítést és helyesbítést igényelnek az alábbiak szerint:

[102] Terhelt1 I.r. vádlott esetében helyesen értékelte a javára a másodfokú bíróság a büntetlen előéletét, ez összhangban áll azzal, hogy korábbi próbára bocsátása a nyilvántartásban már nem szerepel, továbbá az utóbbi elítélésére a jelen eljárásban elbírált bűncselekménnyel egyidejűleg megvalósított kábítószer fogyasztás miatt került sor, így sem előéleti adatként, sem más súlyosító körülményként nem vehető figyelembe.

[103] A másodfokú bíróság által hibátlanul meghatározott büntetési tételkereten belül megválasztott – a büntetési középmértéktől elmaradó - szabadságvesztéssel és annak tartamával az így helyesbített büntetéskiszabási körülmények mellett is változatlanul egyetértett a harmadfokú bíróság mind a két vádlott tekintetében. Ennek magyarázata a hatályon kívül helyezési procedúra és az elsőfokú ítélet utáni pandémiás helyzet folytán bekövetkezett, és a vádlottaknak fel nem róható olyan időmúlás, amely egyúttal a bírósági eljárás további közel hároméves elhúzódását eredményezte.

[104] A közügyektől eltiltás alkalmazásával és annak tartamával szintén egyetértett a harmadfokú bíróság.

[105] Mindemiatt a büntetéseknek sem súlyosítására, sem pedig enyhítésére az ítéltábla okot és lehetőséget nem talált.

[106] A szabadságvesztés végrehajtási fokozata, valamint a feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés is megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek, mivel azonban annak feltüntetése, hogy a megjelölt időpont e kedvezménynek csupán a legkorábbi időpontja, elmaradt Terhelt2 II.r. vádlottnál, azt a harmadfokú bíróság – osztva a főügyészség erre irányuló indítványát – pótolta. Minthogy mindkét vádlott esetében olyan tartamú szabadságvesztés kiszabására került sor, amelyből engedélyezhető feltételes szabadság lényegesen meghaladja a törvényi minimumként rögzített 3 hónap tartamot [Btk. 38.§ (2) bekezdés utolsó tétel], az erre történő utalást – mint szükségtelent – a harmadfokú bíróság mellőzte.

[107] Az előzetes fogvatartás (bűnügyi őrizet, előzetes letartóztatás és letartóztatás), továbbá a házi őrizetben töltött idő szabadságvesztésbe történő beszámítása is törvényes volt. Helytállóan észrevételezte azonban a főügyészség, hogy a II.r. vádlott esetében a beszámítási kulcs meghatározása a házi őrizet esetében elmaradt. Ezt az ítéltábla szintén pótolta a Btk. 92.§ (3) bekezdés a) pontja alapján akként, hogy a börtön végrehajtási fokozatra figyelemmel négy napi kényszerintézkedésben töltött idő felel meg egy-egy napi szabadságvesztésnek.

[108] A törvényszék minden egyéb rendelkezése törvényes volt.

[109] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Be. 624. § (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, egyéb törvényes rendelkezéseit a Be. 605. § (1) bekezdése értelmében helybenhagyta.

[110] A harmadfokú eljárásban felmerült, védői díjakból álló bűnügyi költséget a Be. 620.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó Be. 613.§ (1) bekezdése alapján a vádlottak a felmerülés arányában kötelesek az államnak megfizetni.

helységneve, 2022. január 14.

dr. Magócsi István sk. dr. Borbás Virág Bernadett sk. Barabásné dr. Birinyi Andrea sk.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Balassagyarmati Törvényszék mint másodfokú bíróság 14.Bf.54/2020/44. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság 5.Bhar.115/2021/19. számú ítéletében írt változtatásokkal Terhelt1 I.r. és Terhelt2 II.r. vádlott vonatkozásában 2022. január 14. napján jogerőre emelkedett.

helységneve, 2022. január 14.

dr. Magócsi István s.k.

a tanács elnöke